

§. III.

De iis, quibus Sepultura Sacra concedi, vel negari debet.

S U M M A R I U M.

- 76 Omnes Fideles baptizati, etiam damnati ad mortem (exceptis suspensis, & rotæ affixis) in loco sacro sepeliri debent.
- 77 Sepeliri in loco sacro prohibentur plures, veluti Infideles, inter quos etiam sunt infantes non baptizati.
- 78 Item Hæretici, eorumque fautores, & defensores.
- 79 Enumerantur plures Sepulturæ indigni: præsertim Duellantes.
- 80 Si in ipso Duello occumbunt.
- 81 De Duellantibus remissivè.
- 82 Sepulturæ etiam sunt indigni Ufurarii, Interdicti.
- 83 Religiosi proprietarii.
- 84 Notoriè Excommunicati.
- 85 Etiam si non sint vitandi.
- 86 Suicidæ etiam privantur Sepulturâ.
- 87 Limitatur tamen in aliquibus casibus. Et duobus num. seq.
- 90 Sepulturâ privantur omnes in notorio peccato mortali decedentes.
- 91 Si Excommunicatus denunciatus, aut Infidelis sepelitur in loco sacro, polluitur Ecclesia, debique corpus iterum exhumari.
- 92 An etiam reliqui indigni exhumari debeant, est controversia.
- 93 Certum tamen, quod per hos Ecclesia non polluitur.
- 94 Pœna sepelientis indignum quæ? Et n. seq.
- 96 Per sepelientes quinam intelligantur?

Queritur I. Quinam in loco sacro sepeliri possint, ac debeant? Resp. I. Regula est: Omnes & soli Fideles baptizati in loco sacro sepeliri possunt ac debent, nisi à Jure prohibeantur. Unanimis, arg. can. Qui divina. 28. caus. 13. q. 2. ibi: Christianarum per omnem mundum humani oportet corpora defunctorum. can. Ecclesiam. 28. de Consecrat. dist. 1. cum concordantiis. Nec refert, quod sint ad mortem damnati, textu expresso, can. 30. cau. 13. q. 2. ubi etiam ratio redditur illis verbis: Si omnibus de peccatis suis puram Confessionem agentibus, & dignè poenitentibus Communio in fine secundum Canonicum jussum danda est: cur non eis (de suspensis in patibulo est sermo) qui pro peccatis suis poenam extremam persolvunt? scriptum est enim, non vindicat Deus bis in id ipsum. Intellige tamen hæc, si a Potestate seculari permittitur, vel nisi ab eadem prohibeatur: dicitur enim L. 1. ff. de Cadaver. puni. Hodie eorum, in quos animadvertitur, corpora non aliter sepeliuntur, quam si fuerit petium. & permissum: & nonnunquam non permittitur. Nec est hæc Lex injusta, uti post Glossam in cit. can. 30. cau. 13. q. 1. v. In patibulis, docet Covarruvias lib. 2. Var. Resolut. cap. 1. n. 11. contra aliquos à Covarruvia citatos: sed approbatur hodiernâ praxi, quâ videmus in patibulo suspensos in loco sacro non sepeliri, imò ad justum terrorem aliorum nonnunquam etiam insepultos relinquere. Hinc licet, cum Abbate in c. Ex parte. 11. n. 4. Sylvestro q. 10. Layman lib. 3. tr. 6. cap. 12. n. 10. Pirhing h. t. n. 62. Communis doceat, ad mortem damnatos, si poenitentes decedant, posse sepeliri in loco sacro, & Divina pro ipsis peragi; fatentur tamen etiam, patibulo suspen-

fos, vel rotæ alligatos, sine Principis licentia depõni non debere.

Resp. II. Plures sunt, qui in loco sacro sepeliri non possunt. Patet inductione. Sic enim imprimis omnes non baptizati; quales sunt Infideles Christi, ut Judæi, Turcæ &c. can. Ecclesia. 27. & 28. de Consecrat. dist. 1. Huc pertinent infantes Catholicorum sine Baptismo decedentes; nisi certò constet, eos in utero matris jam esse mortuos, tunc enim cum matre sunt sepeliendi, si hæc simul moritur. Engel h. t. num. 17. Pirhing h. t. n. 63. Layman loc. cit. Armill. v. Sepultura. num. 4. & Communis aliorum. Ratio est; quia parvus antequam edatur, mulieris portio est, seu viscerum, L. 1. §. Ex hoc rescripto. 1. ff. de Inspec. veni. Quod si post mortem matris dubitetur, an foetus adhuc vivat, scienda est mater, ut foetus extrahatur & baptizetur: si verò dubium sit de vita infantis, illèque saltem sub conditione, aut etiam sub forma, vel materia dubia sit baptizatus, sepulturâ sacrâ privari non debet, Engel h. t. n. 17. arg. c. In obscuris. 30. de R. J. Pariter huc pertinent Catechumeni, quia & ipsi Baptismo adhuc careant. Layman lo. cit. Palud. in 4. dist. 4. qu. 3. a. 1. Pirhing h. t. lo. cit. & Communis aliorum.

Secundò, Hæretici, & in puncto hæresis receptores, defensores, fautores &c. textu expresso, c. Sicur. 8. & c. Excommunicamus. 13. §. Credentes, de Hæret. juncto c. 2. eod. in 6. etiam si hæresis primùm post mortem eorum fuerit detecta, arg. c. Sanè. 6. cau. 24. q. 2. Quod si tamen hostili, vel alio tempore sub comminatione gravium malorum à Potentioribus argeretur, ut Hæreticus in loco sacro sepeliretur, eidem ad evitandum grave malum deferri possit, si non in contemptum Ecclesiæ, sed pro Familiæ splendore, aut conservando honore & respectu desideraretur; eò quod Leges humane non obligent cum periculo gravi; uti cum Comuni docuimus supra Lib. 1. Tit. 2. de Constitut. Quamvis cessante periculo, cadaver iterum exhumari deberet, si ab aliis dignoscitur. Si verò in Ecclesiæ contemptum id peteretur, deneganda foret Sepultura etiam cum periculo mortis, vel alterius gravis mali, arg. can. Eos. 118. de Consec. dist. 4. can. Quisquis. 80. cau. 11. q. 3. & c. Sacris. 5. de His, quæ vi metusque causâ. Ratio est: quia cooperari ad contemptum Ecclesiæ non tantum humanâ, sed etiam Divinâ Lege prohibetur, arg. Matth. 18. Engel h. t. n. 18. & alii.

Tertiò, Ecclesiasticâ Sepultura privantur, qui per annum integrum confiteri, & tempore Paschali sacram Synaxin sine justa causa omittunt, c. Omnis. 12. de Penit. & remiss. Quarid, qui torneamentis, & Quind, qui in duello occumbunt, est poenitentes moriantur, juxta Concilium Trident. Sess. 25. de Reform. cap. 19. jurâ Bullâ Gregorij XIII. Ad tollendam, quæ est 78. Constitutio dicti Pontificis apud Cherub. & Clementis VIII. Illius vices, quæ est apud Cherubin. 11. Constitutio dicti Pontificis; qui duo Pontifices varias, easque gravissimas alias penas statere in Duellantibus, & eorum patris, spectatores, consilium & auxilium præstantes &c. de quibus infra. Interea ad propositum notandum, Sepulturâ, juxta Clementem VIII. carere etiam privatam abque patris & consuetis solemnitatibus duellantibus, si in duello ad certum locum & tempus conditio quis occubit: Clemens VIII. loc. cit. Constitutionem Concilii, & Antecessorum extendit, & huc locum habere ubique gentium & terrarum, inter quoscunque personas etiam armatas, & in castris, seu propugnaculis militantes &c. Idem quoque Juris censendum, si miles aliquis etiam Ducum permisso ex conditio ad singulare certamen

[§. III. De iis, quibus Sepultura Sacra concedi, &c.]

men descendat, aut illud promovet &c. Ad finem statuit, ut hæc Bulla à die publicationis Romæ factæ, ibidem obliget, post triduum eos verò, qui extra Urbem Romanam extra montes, post duos menses: ultra montes verò post quatuor menses, omnes perinde arces & officia, ac si eorum cuilibet personaliter intimata fuissent. Legatur Bulla, quia digna lectu, ubi etiam illud apparet, quod licet quidam tempus & locum non determinant, poenis subjacere, dummodò ad certamen provocent, & compareant.

Hic tamen observandum, quòd etiam Duellantes alius poenis semper subjacent, Sepulturâ tamen Ecclesiasticâ non privantur, si non in ipso conflictu concedant; prout benè notat Engel h. t. n. 21. arg. Concil. Trident. lo. cit. ubi dicit: Si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant Ecclesiasticâ Sepulturâ. Ergo à sensu contrariis, si non in conflictu, sed alibi decedant, est in conflictu, seu duello lethali vulnerati fuerint, Sepulturâ non carebunt: præsertim, quia in poenis benignior est interpretatio faciendâ, c. In poenis. 49. de R. J. in 6.

Utrū autem illi, qui pro defendendo honore, & ne reputentur pro timidis, sique minis æstimentur, vel promoveantur, aut omnino priventur officio suo, offerre, vel acceptare possint duellum, major est controversia inter DD. circa quam respondebitur Lib. 5. Tit. 14. de Clericis pugnantibus in duello. Interea breviter dicimus regulariter loquendo, nec tales excusari, si tenorem & finem Bullarum, præsertim Clementis VIII. attendimus: vide interim Engel h. t. n. 18. & alios.

Sextò, Sepulturâ sacrâ privantur Ufurarii manifesti, c. 3. de Ufuris: est poenitentia, ac etiam in ultima voluntate mandant, ut per usuram acquisita, iterum restituantur, nisi actu restituant, vel saltem de restitutione faciendâ idoneam cautionem præstent; ut expressè statuitur c. 2. eod. in 6. ibi: Quamquam Ufurarii manifesti de usuris quas receperant, satisfieri expressâ quantitate, vel distinctè in ultima voluntate mandaverint: Nichilo minus tamen eis Ecclesiastica Sepultura denegatur, donec de usuris ipsis fuerit (prout patiuntur facultates eorum) plenariè satisfactum, vel illis, quibus faciendâ est restitutio &c. idoneè de restitutione faciendâ sit cautum.

Septimò, Religiosi proprietarii, qui nempe peculium, vel aliud proprium sine licentia Superioris retinent; nisi in fine poenitentia, ac proprium resignent c. 2. & 4. de Statu Monach. Octavò, Qui Decimas ad Ecclesiam pertinentes non restituit, c. Prohibemus. 19. de Decimis. Non. Nominatim Interdicti, Clem. 1. de Sepult. nisi ante mortem poenitentia, c. Is cui. 20. de Sentent. Excomm. in 6.

Decimò, Notoriè Excommunicati, can. 1. cau. 24. q. 2. & c. Sacris. 12. h. t. Ratio atrobique illa redditur: Quia quibus viventibus non communicavimus, mortuis communicare non possumus, nisi ante mortem fuerint absoluti ab Excommunicatione. c. fin. h. t. (quæ absolutio in mortis articulo etiam à Sacerdote simpliciter dari potest, juxta Trident. Sess. 14. cap. 7.) vel saltem signa poenitentiae dederint, ac per eos non steterit, quò minus absolvantur; hæc enim si adnot. Excommunicatus etiam post mortem rito ab Ecclesiâ prescripto absolvi, sique absolutus in loco sacro sepeliri potest ac debet, c. A nobis. 28. de Sentent. Excomm. Accedit Declaratio Cardinalium apud Barbosa de Offic. & potest. Paroch. p. 3. cap. 26. n. 40.

Controvertunt hîc DD. an omnes notoriè Excommunicati, an verò soli Excommunicati vitandi, ac publicè denunciati careant Sepulturâ Ecclesiasticâ? Navarrus siquidem in Manuali cap. 27. n. 36. item lib. 3. Confil. h. t. n. 2. Suarez Dissput. 12. de Censuris. sect. 4. n. 5. Layman lib. 1. tr. 5. p. 2. cap. Reiffenjuel, Jus Can. Tom. III.

Henriquez lib. 13. cap. 11. §. 3. & alii volunt, solos denunciatos ac vitandos carere Sepulturâ. Moventur ab Extrav. Martini V. Ad evitanda scandala, ubi decernitur, quòd imposterum nullus excommunicatus sit vitandus, nisi sit publicè denunciatus, aut publicus Clerici percussor: ex hoc enim inferunt; ergo ceteri Excommunicati, est notoriè tales, sepulturâ non privantur; cum in his cesset Juris ratio supra allegata: Quibus viventibus non communicavimus, mortuis communicare non possumus; possumus enim cum vivis non denunciatis communicare; ergo etiam cum mortuis.

Econtra verò Avila p. 2. cap. 6. disp. 9. dub. 6. Engel h. t. n. 19. Covarruvias in c. Alma mater. p. 1. §. 2. n. 11. & alii docent, quemvis notoriè Excommunicatum etiam non vitandum carere Sepulturâ; quorum opinionem etiam in nostra Theologia Morali tr. 13. dist. 2. n. 26. secuti sumus, & amodò sequimur, non obstante Bullâ Martini V. Ratio est; quia per dictam Bullam Pontifex in nullo voluit gratificare Excommunicatis, nec eos ab aliqua Juris poena eximere, sed tantum relevare fideles innocentes, eisque concedere, ut ad evitanda pericula possint cum quovis Excommunicato nondum denunciato communicare, prout patet ex ipsa Bulla (quam per extensum refert Covarruvias lo. cit.) præsertim ex ultimis ejusdem verbis tonantibus: Per hoc tamen Excommunicatos non intendit in aliquo relevare, nec eis quomolibet suffragari. Ex quo sic argumentari licet: De Jure Comuni can. 1. caus. 24. q. 2. & c. 12. h. t. certum est, quòd notoriè Excommunicatus etiam non vitandus careat sepulturâ Ecclesiasticâ, nisi eundem ab hac poena eximat ac relevet Bulla Martini V. prout ipsi fatentur adversarii; atqui dicta Bulla ab hac poena eundem non relevat, cum in nullo, consequenter nec poena privationis sepulturæ eum relevare intendat: ergo. Nec refert, quòd cesset ratio Legis: quia etiam cessante expressâ ratione Legis, non cessat Lex ipsa, quando ita Jus ipsum declarat (prout fit in proposito) quia tunc tacite innuit, præter expressam esse adhuc & latere aliam rationem Legis: qualis in casu nostro facillè esse potest odium Excommunicati.

Illud tamen velat certum ab omnibus conceditur, quòd occultè Excommunicato sepultura Ecclesiasticâ deneganda non sit: cum etiam privatio sepulturæ sit publica, requirit causam publicam, ne alius, qui publicè habetur bonus, hæc viâ infameatur; prout etiam in Theologia Morali nostra loc. cit. jam diximus.

Undecimò, Sepulturâ Ecclesiasticâ privantur, qui 86 ex impatientia, ira, tædio vitæ, desperatione, vel aliâ simili causâ se ipsos occidunt. Farinac. in praxi Criminali. q. 128. n. 17. Sannigh. t. cap. 4. n. 3. Covarruvias Variar. Resolut. lib. 2. cap. 1. n. 11. Pirhing h. t. n. 64. & Communis aliorum, arg. can. Placuit. 12. cau. 23. q. 5. ibi: Placuit, ut qui sibi ipsis voluntariè aut per ferrum, aut per venenum, aut per præcipitium, aut per suspendium, vel quolibet modo violentam inferunt mortem &c. ad sepulturam eorum cadavera non deducantur, & Glossa ibid. v. Ad sepulturam. Ratio est; quia qui se ipsos occidunt, in peccato mortali decedunt, can. Si non licet. 9. cau. 23. q. 5. ita tamen decedentes sepulturâ sacrâ non gaudent, uti statim dicitur infra.

Limitant tamen DD. citati cum Sylvestro v. 87 Sepulturam. q. 9. & Communis aliorum, I. in casu, quo quis ex anxia, vel mentis alienatione se ipsum interficit; quia talis utpote ratione privatus non peccat. II. in casu, quo quis absque intentione se occidendi, sed vel in morte, vel aliud grave

malum evadendi, in manifestum mortis periculum se conjicit: prout fit, si quis ad declinandam flammam conflagrantis domus à fenestra se precipitat, et si per accidens deim in tali periculo pereat. Ratio est: quia, uti supponitur, talis nullatenus se occidere cogitat, sed mortem etiam in periculo, in quod se conjicit, evadere adhuc aequaliter saltem sperat; consequenter mors per accidens subsecuta eidem ad culpam imputari, sicque ipse sepulturam privari non debet, uti bene observat Glossa in c. *Ex parte*. 11. h. t. v. *Non sponte*. Secus foret, si absque spe evadendi simile quid attentaret; quia tunc intentione se ipsum occidendi in periculo se conjicere censeretur, arg. cit. c. 11. h. t. & ibi Glossa citata: nisi forsitan talis subesset causa, ex qua se ipsum indirectè occidere licet: de cuiusmodi causis vide apud Theologos, & in Theologia nostra Morali tr. 9. dist. 3. n. 11.

88 Limitatur III. Si quis animo se occidendi lethali ter quidem se vulneravit, ante mortem tamen adhuc pœnituit. Sylvester loc. cit. n. 9. Pirhing h. t. n. 65. König eod. n. 10. & alii, arg. c. 2. & 4. de Statu Monach. & c. Is cui. 20. de Sentent. Excomm. in 6. ubi pariter sepultura conceditur, aliis privatis, si in morte pœniteant. Ratio est: quia talis in peccato mortali non decedit.

89 Porro observat ad propositum Barbosa de Offic. & potest. Paroch. p. 3. cap. 26. n. 49. Covarruvias lib. 2. Variar. Resolut. cap. 1. n. 11. Pirhing h. t. n. 65. Socinus jun. Consil. 51. lib. 1. Navarrus lib. 3. Consil. 7. h. t. König lo. cit. & alii, quod si quis reperitur in flumine vel puteo submersus, vel laqueo suspensus, veneno, aut ferro interfectus, sepultura privari non debet, nisi aliunde constet, quod se ipsum occiderit; id quod in dubio præsumendum non est: cum in dubio delictum præsertim tam grave de nemine præsumatur, l. Merito. §. 1. ff. Pro socio. Accedit, quod potuerit talis per insidias, aut vi per alium in flumen precipitari, aut suspendi: aut ex amentia, vel mentis alienatione se ipsum occidere, uti bene advertunt DD. citati. Secus foret, si mentis compos prius jam ex rædico vitæ, impatientia, desperatione, vel aliâ simili causa cogitationes, & consilia se ipsum occidendi agitasset: vel si ex circumstantiis manifestè appareret, quod à nullo alio, quàm à se ipso sibi bene præsentè interfecisset fuerit.

90 Duodecimò. Tandem omnes Sepulturam sacrâ privantur, qui in notorio, ac certo peccato mortali absque pœnitentia decedunt, ut habet Communis & certa, cum Glossa in c. *Ex parte*. 11. h. t. v. *Communiscatur*. arg. can. *Quibus peccata*. 16. cau. 13. q. 2. can. *Non astimemus*. 19. & can. *Pro obeuntibus*. 21. ead. cau. & seqq. Hinc, qui in actuali furto, rapina, fornicatione, adulterio occiduntur, in loco sacro non sepeliuntur, arg. cit. *Juribus*.

91 Queritur II. Quid Juris, si quis juxta SS. Canones sepulturam indignus sepeliatur in loco sacro? An nempe, & quando iterum exhumari, & locus reconciliari debeat? Resp. I. Si publicus Clerici percussor, aut Excommunicatus denunciatus, vel Infidelis aut Paganus sepelitur in loco sacro, polluitur Ecclesia; debetque iterum exhumari, si ossa discerni possunt, & Ecclesia reconciliari; quod donec fiat, nemo interea ibidem sepeliri potest. Prima pars de Excommunicato est certa apud omnes textu claro c. *Sacris*. 12. h. t. & c. *Consuluit*. 7. de *Consecrat. Eccles.* De Infidelibus tenet communissima DD. ut videre est apud Barbofam in can. *Ecclesiam*. 27. de *Consecrat. dist.* 1. patetque manifestè ex cit. can. 27. & 28. de *Consecrat. dist.* 1. ibi: *Evulsis corporibus*. &c. Quod autem ante reconcilia-

tionem nemo sepeliri ibidem possit, expressè deciditur c. un. de *Consecrat. Eccles.* in 6.

Resp. II. Utrum reliqui juxta SS. Canones sepulturi à indigni exhumari debeant, casu quo in loco sacro sepeliuntur, nihil certum habetur in Jure. Quamvis enim affirmativam teneat Vallensis h. t. n. 4. & 5. Sannig eod. cap. 4. n. 4. quibuslocofacere videtur Engel h. t. n. 18. ubi ait, quoniam vis hæreticum iterum exhumari debere, & Farinacius in praxi Criminal. q. 128 n. 17. solidum tamen ex Jure non afferunt fundamentum; quia c. 12. h. t. & c. 7. de *Consecrat. Eccles.* quod allegant, solummodò de Excommunicatis vitandis loquuntur. Ratio nihilominus esse possit; quia hoc ipso, quòd loco sacro per SS. Canones reputentur indigni, ibidem tolerari non debent. Nec videtur major ratio, cur cadaver Infidelis debeat exhumari, & non cadaver alicujus se ipsum occidentis, vel in peccato notorio mortali decedentis &c. Si dicis, rationem, ob quam Excommunicati denunciati, ac Infideles debeant exhumari, esse, quòd quia cum illis adhuc vivis non communicavimus, nec cum mortuis communicare possimus, arg. c. *Sacris*. 12. h. t. Contra est: tum quòd cum Infidelibus vivis communicare non sit prohibitum: tum quòd multis aliis communicare in vivis liceat, qui tamen sepeliri in loco sacro non possunt; ut patet de Usurariis, manifestis peccatoribus &c. ergo disparitas data nihil probat. Faver huic doctrinæ specialiter etiam c. 2. de *Hereticis*. in 6. ubi omnes sepelentes hæreticum quemcumque tandem excommunicationi subjacent, donec sepulchrum iterum extument, ut proin saltem de notoriis hæreticis sententia Juri conformior sit, eos exhumari debere, præsertim, quòd isti notoriè etiam sint excommunicati; hi vero exhumari iterum debeant, etsi denunciati non sint, juxta dicta n. 85.

92 Illud certius est, Ecclesiam per sepulturam talium indignorum (exceptis percussoribus Clericorum notoriis, & Excommunicatis denunciatis; imò conformiter dictis n. 85. etiam non denunciatis, notoriis tamen) non pollui; prout magis dicemus infra Tit. XL de *Consecratione Ecclesie*, ubi etiam modum reconciliandi asseremus.

93 Queritur III. Quas pœnas incurrant, qui indignos in loco sacro sepeliunt? Respondet ad Quæsitum Clemens V. Clem. 1. h. t. illis verbis: *Eos, qui propria temeritatis audaciâ, defunctorum corpora, non sine contemptu clavium Ecclesie, in Cæmeteriis Interdicti tempore, in casibus non concessis à Jure, vel Excommunicatos publicè, & nominatim Interdictos, vel Usurarios manifestè scienter sepelire præsumunt, decernimus ipso facto Excommunicationis sententiæ subjacere &c. nullo eis exemptionis vel quovis alio privilegio sub quocumque verborum formâ concessio aliquâter suffragante*. Eadem Excommunicationis pœna statuitur inscienter sepelientem hæreticos, credentes, receptores, vel fautores eorum. c. 2. de *Heretic.* in 6.

94 Ex quibus verbis DD. cum Glossa in cit. Clem. inferunt, dictas pœnas Excommunicationis solos & omnes etiam exemptos & privilegiatos subjacere, qui vel aliquem tempore Interdicti, vel Excommunicatum publicè, vel personaliter nominatim interdictum, vel manifestum Usurarium, vel hæreticum, aut ejus defensorem, fautorem, vel receptorem, non item qui suidam, vel decedentem in peccato mortali, vel infantem non baptizatum &c. sepeliunt. Ratio est: quia Lex hæc utpote pœnalis ultra casus & personas expressas non est extendenda, prout amplè diximus Lib. 1. Tit. 2. de *Constit.* §. 17. a n. 427. A qua tamen pœna etiam ex præfatis aliquem sepelientes excu-

excusantur, qui ex ignorantia, vel gravi metu cœcitiid faciunt, arg. cit. Clem. & c. 2. de *Heret.* in 6. ibi: *Qui scienter, & proprie temeritatis audaciâ præsumunt*, Pirhing. h. t. n. 79. Glossa ibid. & scienter. Item illi, qui tempore Interdicti sepeliunt in casibus à Jure concessis: veluti si Clerici servantes Interdictum, in secreto sine campanarum pulsu, aut privilegiatim confratrem sepeliunt. Glossa ibid. §. à Jure.

96 Porro quinam per sepelientes hic intelligantur, optat Glossa in cit. Clem. 1. h. t. v. *Sepelire* declarationem Principis. Ancharanus tamen in cit. Clem. 1. h. t. n. 10. Pirhing h. t. n. 80. & alii volunt, huic pœnæ subjacere non tantum, qui propriis manibus mortuum in sepulchrum immittunt, sicque materialiter sepeliunt, sed etiam qui procurant, mandant, aut concedunt, ut Rectores, aut Parochi Ecclesiarum; sicuti & qui exequuntur sepulturam: item juxta Ancharanum lo. cit. dissentiente Pirhing, qui comitantur funus, crucem portant, laminaria deferunt, sepulchrum aperiunt &c. Ratio est: quia omnes isti participant in crimine criminoloso, consequenter omnes dictæ pœnæ subjacent, arg. c. *N. per. de Sentent. Excommunicat.*

97 Cæterum licet pro sepelientibus reliquos non specificatos indignos nulla certa reperitur pœna in Jure, peccant tamen mortaliter, utpote in gravi causa agentes contra prohibitionem Ecclesie, & subjacent arbitrarie pœnæ ab Episcopo infligendæ, utpote qui potest quovis transgressores Legum Ecclesiasticarum punire.

TITULUS XXIX.

De Parochiis, & alienis Parochianis.

SUMMARIUM.

- 1 Ratio continuationis.
- 2 Parochia improprie.
- 3 Et proprie sumpta quid, & unde?
- 4 Parochianus non potest alterius Parochie terminos intrare. Ibid.
- 5 Parochianus non potest aliter Parochiam suam mutare. Ibid.
- 6 Ad Parochiam requiritur primò, ut auctoritate Episcopi sit erecta. Secundò, ut habeat certum districtum, ac populum.
- 7 Tertio, ut habeat unum, eumque perpetuum Parochum.
- 8 Cum cura animarum.
- 9 Jura Parochia'ia que?
- 10 Parochianus proprius, & alienus quis?
- 11 Laici pro libitu mutare possunt Parochiam, & Diocèsim; non item Clerici.

98 Quandoquidem Sepultura in Ecclesia Parochiali est peragenda, nisi alia eligatur, vel habeatur Sepultura Majorum: Hinc Compiler Canonum præcedenti Titulo de Sepulchris præsentem de Parochiis merito subiungit.

99 Queritur I. Quid fit Parochia? à quo erigi possit? & quæ ad eam constituendam requirantur? Ante responsum notandum, Parochiæ duplicem esse acceptionem in Jure. Aliquando enim accipitur, sed improprie, pro tota Diocesi, ut patet ex can. *Si quis*. 4. & duobus seqq. dist. 92. & c. *Ad Apostolicæ*. de Decimis. ibi: *De Parochia*

chia unius Episcopi in Diocesi alterius. Unde etiam Parochianus pro Diocetano sumitur c. 3. h. t. ibi: *Nullus Episcopus alienius Parochianum judicare presumat*. Regulariter autem ac proprie loquendo sumitur, ut indicat Conclusio sequens.

100 Resp. I. Parochia, quæ aliis etiam Parochia dicitur, est certum territorium, sui districtus per Papam, vel Episcopum determinatus, habens unum Rectorem stabilem cum potestate populum ibidem existentem regendi & judicandi, eique Sacramenta, aliisque Divina administrandi. Additur per Papam vel Episcopum determinatus: quia quævis Parochia habet certos ac determinatos limites, certumque assignatum, ab aliis distinctum districtum, intra quem, & non extra, jurisdictionem in Foro pœnitentiali habet, & exercere potest Parochus, arg. c. 1. cau. 13. q. 1. Pro quo sciendum, quòd licet olim curam animarum totius Diocesis solus Episcopus per Sacerdotes pro suo libitu missos, & ad nutum amovibiles administravit, assignatis cuivis laboranti Sacerdoti iis sustentationis mediis, quæ Episcopus pro tali judicaret sufficientia, ut propere tota Diocesis merito diceretur Parochia, arg. cit. *Juribus*. num. præced. Tamen, quia successu temporis experientia docebat, hunc regendi modum ob multitudinem populi continuo crescentem, & ob alia incommoda mentis proficuum esse ac utilem Republicæ Christianæ, quælibet Diocesis secata & partita fuit in plures Ecclesias Parochiales seu Parochias, assignato cuivis earum certo ac stabili Rectore, seu Parocho, qui intra illam Parochiam, seu certum sibi assignatum districtum, populum ibidem existentem in spiritalibus debet pascere, ac regere. Unde ab hac partitione nomen Parochiæ derivatum putat Abbas in Rubr. h. t. n. 1. ut Parochia idem sit, ac *partitio curæ*: quamvis aliam derivationem afferant, ut videre est apud Vallesium h. t. Præter divisionem Parochiarum divisa sunt etiam bona mœre Ecclesiastica, prius soli dispensationi Episcoporum commissa, assignatis cuivis Parochorum suæ Parochiæ Decimis, unâ cum reliquis Juribus Parochialibus, de quibus infra n. 9. Idque totum patet ex can. 1. cau. 13. q. 1. ubi ita narrat Dionysius Singali: *Ecclesie singulas Parochias Presbyteris dedimus: Parochias & Cæmeteria eis divisimus: & unicuique jus proprium habere statuimus, ita videlicet, ut nullus alterius Parochiæ terminos, aut jus invadat, sed sit unusquisque suis terminis contentus, & taliter Ecclesiam, & plebem sibi commissam custodiat.*

101 Porro dicitur notanter in definitione Parochiæ, per Papam, vel Episcopum, ad inveniendum, quòd nemo, nisi Papa, vel Episcopus Parochias erigere possit, prout colligitur ex can. *Nullus omnino*. 11. cau. 16. q. 7. & docet ibi Barbosa cum communi DD. Accedit novissima Constitutio Concilii Tridentini sess. 24. de *Reform. cap.* 13. ubi mandat etiam S. Synodus Episcopis, ut in iis Civitatibus & locis, ubi nulla sunt Parochiæ Ecclesie, quamprimum fieri curent, non obstantibus privilegiis quibuscumque, & consuetudinibus etiam immemorabilibus. Eandem potestatem Parochias erigendi adhuc magis arguet idem Concilium Tridentinum sess. 21. de *Reform. cap.* 4. ubi ulterius Episcopis concedit, quòd etiam nimis amplas Parochias dividere valeant, imò, ut dividant, mandat, casu quo id necessarium videtur, verba relatu digna sunt sequentia: *Episcopi etiam tanquam Apostolicæ Sedis Delegati, in omnibus Ecclesiis Parochialibus, vel Baptismalibus, in quibus populus ita numerosus est, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ad ministrandis, & cultui Divino peragendo, cogant Rectores, vel alios, ad quos*